

STR-T polisanmäler konstnär för hets mot folkgrupp Styrelseutlåtande

Styrelsen för Svenska Tornedalingars Riksförbund – Tornionlaaksolaiset fattade den 10 mars beslut om att anmäla den samiska konstnären Anders Sunna och Luleå kommun för hets mot folkgrupp och förtal. Den 12 mars besökte förbundets ordförande Terje Raattamaa och verksamhetsledare Eva Kvist polisstationen i Luleå för att lämna in en anmälan.

Förbundets kansli och förtroendevalda har fått emotta reaktioner från illa berörda tornedalingar, kväner och lantalaiset (framöver förkortat TKL) som uppfattar att tavlan förmedlar bland annat missaktning och hat mot minoriteten. Konstverket är enligt STR-T ett angrepp mot hela folkgruppen TKL då vi anser att den bland annat framställer minoriteten som förtryckare av den samiska minoriteten i en makaber konstellation. STR-T:s styrelse anser att konstverket faller inom ramen för hets mot folkgrupp. Förbundets verksamhetsledare är avbildad på ett mycket kränkande vis, vilket också innebär att det kan röra sig om förtal. Det gör även saken till en arbetsmiljöfråga för förbundet.

Konstverket är en del i en utställning på Kulturens hus i Luleå, *Meän Meän Sápmelaš*, av Anders Sunna. I den kränkande tavlan som förbundet hänvisar till i sin polisanmälan är flertalet TKL avbildade på ett missaktande vis. Förbundets verksamhetsledare är avbildad i tornedalsdräkt, sittande på en renkalv med blodiga inälvor i handen som sedan går runt renkalvens hals. Människorna som avbildas är nästan alla tillhörande den tornedalska, lantalaisiska, kvänska minoriteten och många har varit betydande för minoritetens kultur, språk och rättigheter. Många av de avbildade är avlidna, någon med svart "förtryckarrocks" som symboliserar maktutövande, någon med nerblodade kläder och med en renskalle i ena handen och en blodhink i den andra. Anspelning på stöld går inte att misstolka genom de figurer som står krökta framför en öppen bagagelucka till en bil. Människorna är samlade runt ett renkadaver som ligger på en spång i Vasikkavuoma naturreservat i Tornedalen.

Ett annat konstverk bestående av en nazistliknande uniform men med Länsstyrelsen Norrbottens logga istället för nazismens symbol, paras ihop med tornedalska näbbstövlar från Keros i Sattajärvi, en tydlig identitetsmarkör för minoriteten. Utställningen andas fascism och nazism och däribland målas TKL som en del av det.

Hat och kränkningar riktade mot TKL och anställda på STR-T har även skett tidigare men det är första gången som STR-T genomför en polisanmälan med hatbrottsmarkering. Styrelsen ser att TKL används som en slagpåse och många gånger utmålas som angripare när det i själva verket är minoriteten som blir angripen.

Luleå kommun är förvaltningskommun för meänkieli, samiska och finska och ansvarig för verksamheten i Kulturens hus. Kommunen är således också ansvarig för utställningen och förbundsstyrelsen ser mycket allvarligt på att kränkningen och hatet mot TKL tillåts i de offentliga lokalerna. STR-T och dess anställda går inte att likställas med en aktör i maktställning, särskilt inte över samiska frågor. Det är snarare tvärtom. Exempelvis så är Sametinget kunskapspridande myndighet för samtliga nationella minoriteter, däribland TKL. Den minoritet förbundet representerar är en politiskt svagare grupp än den minoritet som konstnären i sin profession kommunicerar att han tillhör. Han sparkar med andra ord "nedåt" i sin konst och kränker en folkgrupp som redan ligger.

Att förbundets anställda har en god arbetsmiljö och kan känna sig trygga med att arbeta för minoritetens synliggörande och rättigheter är för styrelsen en självklarhet och en grundläggande rättighet för de anställda. Vi som arbetsgivare måste säkra att hot, hat och trakasserier inte ska få förekomma mot enskilda medarbetare.

Förbundsstyrelsen för Svenska Tornedalingars Riksförbund – Tornionlaaksolaiset

